

«ԱՄ-ԷՍԿԱ»

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՆՎԱԴՈՂԵՐԻ
ՊԱՀԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱՄՇԱԿՄԱՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՎԵՐԱԶԻՆՈՒՄ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
Նախնական գնահատման հայտ

Կատարող՝
«Քոնսեկոարդ» ՍՊԸ տնօրեն՝
Վ. Թևոսյան

Արժյան - 2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
1. ՁԵՆՆԱՐԿՈՂԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ.....	3
2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿԸ.....	4
3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏԱՐԱԾՔԸ.....	5
3.1. Տեղադիրքը.....	5
3.2. Ֆիզիկաաշխարհագրական պայմաններ.....	5
3.3. Կլիմայական պայմանները.....	7
3.4. Օդային ավազան.....	8
3.5. Ջրային ռեսուրսները.....	8
3.6. Հողերի բնութագիրը.....	9
3.7. Կենսաբազմազանություն.....	9
3.7.1. Բուսական աշխարհ.....	10
3.7.2. Կենդանական աշխարհ.....	11
3.8. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ.....	11
3.9. Սոցիալ տնտեսական իրավիճակը.....	12
4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ.....	12
4.1. Գործող արտադրական սխեման.....	12
4.2. Տեխնոլոգիական սխեմայի բացահայտված թերությունները և նախատեսվող վերակառուցումը.....	13
4.3. Հումք.....	14
4.4. Արտադրանք.....	15
4.5. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ.....	15
4.6. Օգտագործվող նյութեր և բնառեսուրսներ.....	20
4.7. Արտանետումներ և արտահոսքեր.....	20
4.8. Արտադրական թափոններ.....	20
5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ.....	21

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Կոտայքի մարզի Աբովյան քաղաքում՝ «ԱՄ-ԷՍԿԱ» ՍՊԸ կողմից, 2014թ. գործարկվել է բանեցված անվադողերի վերամշակման գործարան: 2014թ. մարտի 22-ին ընկերությունը այս գործարանի համար ստացել է թիվ ԲՓ27 դրական փորձաքննական եզրակացությունը:

Ջուգահեռաբար, ելնելով «Թափոնների մասին» և «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքների պահանջներից, «ԱՄ-ԷՍԿԱ» ՍՊԸ-ն, 2014 թվականին ներկայացրել է պահանջվող փաստաթղթերը և ստացել «Վտանգավոր թափոնների վերամշակում, վնասազերծում, պահպանում, փոխադրում և տեղադրում» լիցենզիա (ՀՀ կառավարության 3.07.2014թ. N 667Ա որոշում):

Անցած տարիներին գործարանի շահագործման ընթացքում հղկվել և զարգացվել են տեխնոլոգիական գործընթացները, դրանց կառավարելիության արդյունավետությունը, բարելավվել է արտադրանքի որակը:

Ներկա փուլում ընկերությունը պատրաստ է իրականացնել արտադրանքի ցանկի ընդլայնում, լրացուցիչ վերամշակել բանեցված յուղեր և դրանց գոծիչները, կատարելագործել տեխնոլոգիական գործընթացները:

Ներկայացվող հայտը պարունակում է արտադրամասի վերազինման, նախնական գնահատման համար անհրաժեշտ հիմնական ցուցանիշները և տեղեկատվությունը:

1. ՁԵՌՆԱՐԿՈՂԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ

Ձեռնարկող՝ «ԱՄ-ԷՍԿԱ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն, հիմնադրվել է 2014թվականին, գրանցված է ՀՀ Կոտայքի մարզի Քարաշամբ գյուղում: Ընկերության տնօրեն՝ Վ.Ղարիբյան:

Վերազինվող՝ բանեցրած անվադողերի վերամշակման արտադրամասը, տեղակայված է ՀՀ Կոտայքի մարզի, Աբովյան քաղաքի, Արզնու խճուղի 2/1/2 հասցեում:

Տարածքը գտնվում է արդյունաբերական գոտում, շրջակայքում գործում են այլ արտադրական կազմակերպություններ, սպասարկման օբյեկտներ և պահեստային տարածքներ:

2. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿԸ

Ներկայումս ամբողջ աշխարհում բավականին արդի է բանեցված անվադողերի պահման և վերամշակման հարցը: Օգտագործումից հետո, անվադողերը հիմնականում կուտակվում են տարբեր չհարմարեցված վայրերում կամ չկազմակերպված աղբանոցներում՝ աղտոտելով հողածածկը և մոտակա ջրային ռեսուրսները:

Հայաստանում բանեցված անվադողերը հիմնականում կուտակվում են ավտոսպասարկման կենտրոններում, տրանսպորտային ընկերություններում և արդյունաբերական ձեռնարկությունների հրապարակներում, իսկ մի մասն էլ կենցաղային աղբի հետ միասին տեղափոխվում է համայնքային աղբավայրեր և թաղվում այնտեղ: Ներկայումս, հատկապես մեծ քանակով և խոշոր տրամաչափով բանեցված անվադողեր կուտակված են հանքաարդյունաբերության ոլորտի ձեռնարկություններում՝ հանդիսանալով մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցների շահագործման արդյունք:

Մինչդեռ, բանեցված անվադողերի բացօդյա և ջրային միջավայրում կուտակումը/պահումը և թաղումը, ինչպես նաև այրումը հանգեցնում են մի շարք բնապահպանական վտանգների: Մասնավորապես, հայտնի է, որ թաղված անվադողերը քայքայվում են 100-ից 300 տարիների ընթացքում: Դրանց փոխազդեցությունը անձրևաջրերի և ստորգետնյա հոսքերի հետ ուղեկցվում է մի շարք թունավոր օրգանական միացությունների (դիֆենիլամին, դիբուտիլֆտալատ, ֆենանտրեն և այլն) տարալուծմամբ, որոնք ի վերջո հայտնվում են ջրային ավազաններում և հողում:

Այս տեսակետից, բանեցրած անվադողերի հավաքումը և վերամշակումը խիստ կարևոր բնապահպանական խնդիր են հանդիսանում:

«ԱՄ-ԷՄԿԱ» ՍՊԸ-ն 2014 թվականից շահագործում է բանեցված անվադողերի վերամշակման գործարանը: Հաշվի առնելով կուտակված փորձը, ինչպես նաև ուսումնասիրելով հանրապետության տնտեսական զարգացման հեռանկարները, ընկերության ղեկավարության կողմից կայացվել է որոշում՝ ընդլայնել ծառայությունները, վերամշակվող թափոնների ցանկը՝ ավելացնելով օգտագործված յուղեր և դրանց ֆիլտրերը, հիմնվելով նորագույն տեխնոլոգիաների, լավագույն հասանելի տեխնիկական միջոցների (BAT) և էներգաարդյունավետ գործելակերպի վրա:

Ներկայացվող նախաձեռնությունը թույլ կտա արդիականացնել որոշ տեխնոլոգիական հանգույցներ և դարձնել ամբողջ գործընթացը արդյունավետ, ինչպես նաև բարելավել շրջակա միջավայրի ազդեցության ցուցանիշները՝ ներդնելով մոնիթորինգի ժամանակակից համակարգ:

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏԱՐԱԾՔԸ

3.1. Տեղադիրքը

«ԱՄ-ԷՍԿԱ» ՍՊԸ բանեցված թափոնների վերամշակման տեղամասը գտնվում է Կոտայքի մարզում՝ Աբովյան քաղաքում, Արզնու խճուղի 2/1/2 հասցեում, ներկայումս չգործող «Աբովյանի երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների գործարան» ՓԲԸ տարածքում: Տարածքն ունի մի շարք առավելություններ, մասնավորապես.

- Գտնվում է արդյունաբերական գոտում, որտեղ առկա են բոլոր անհրաժեշտ ենթակառուցվածքները՝ ջրամատակարարում, ջրահեռացում, էներգամատակարարում, գազամատակարարում և այլն,
- Անմիջական շրջակայքում չկան դպրոցներ, մանկապարտեզ, հանգստի գոտիներ, մոտակա բնակելի շենքերը գտնվում են 280 – 300 մ հեռավորության վրա
- Անմիջական հարևանությամբ գտնվող «Աբովյանի երկաթբետոնե կոնստրուկցիաների գործարան» ՓԲԸ ներկայումս չի գործում, հետևաբար, հետագայում գործունեության ընդլայնման նպատակով կարելի է վարձակալել նաև հարակից այլ տարածքներ:

3.2. Ֆիզիկաաշխարհագրական պայմաններ

Ռելիեֆ

Աբովյան քաղաքը գտնվում է Քանաքեռի հրաբխային սարահարթի վրա, որն ունի բլրապատ ռելիեֆ: Այն միաժամանակ հանդիսանում է Գեղամա լեռնաշղթայի հարավարևմտյան նախալեռնային՝ Հրազդան գետի կիրճի ձախափնյա մասը: Անմիջապես գործարանի տեղանքը համեմատաբար հարթ է:

Շրջանի երկրաբանությունը

Մորֆոլոգիական տեսակետից տարածքը գտնվում է Քանաքեռի հրաբխային սարահարթի վրա, որն ունի բլրոտ ռելիեֆ: Միաժամանակ Աբովյանի տարածքը հանդիսանում է Գեղամա լեռնաշղթայի հարավ-արևմտյան նախալեռնային մասը, և տեղակայված է ջրառատ Հրազդան գետի կիրճի ձախափնյա մասում:

Օրոգրաֆիկ տեսակետից տարածքն իրենից ներկայացնում է բլրակային բազալտային սարահարթ: Նրա տարրերն են հանդիսանում.

ա) ջրբաժան սարահարթը, որը տարածվում է հյուսիս-արևմուտքից դեպի հարավ-արևելք, Մհուր գյուղից հյուսիս-արևելք և Էլար գյուղից հարավ:

Սարահարթը ունի շատ կտրուկ լանջեր և շերտավորված է չեչոտ դոլերիտային բազալտների ծածկոցով:

բ) Ջրբաժան սարահարթի հարավային, հարավարևմտյան և արևմտյան հարթ լանջերին;

գ) Թույլ բլրակային հարթավայր, որը տեղակայված է ջրբաժան սարահարթից հյուսիս, հարավ և արևմուտք:

Հյուսիսում և հյուսիս-արևմուտքում հարթավայրը փոխարկվում է սարահարթի, բարձրանալով նշած հարթավայրի 20մ-ից մինչև 50մ: Այստեղ գրունտները հիմնականում ներկայացված են կավավազափոշենման կարբոնատացված նյութով, խճամանրախճային միացությամբ: Տեղ-տեղ գերակշռում են կավավազափոշենման լցանյութով խճամեծաբեկորային գրունտները:

դ) Փոքր բարձրացումներ, որոնք արտահայտվում են վերջին 2 ստորաբաժանումների ֆոնի վրա: Բարձրացումները ունեն գմբեթավոր տեսք և շերտավորված են բազալտի ծածկոցով:

Շրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են օլիգոցենի դոլերիտային բազալտները, որոնք տեղադրված են երրորդական նստվածքային ապարների տակ: Դոլորիտային բազալտային լավաները ռելիեֆի իջնող մասերում ծածկված են դելյուվիալ գոյացումներով:

Երկրաբանական տեսակետից տարածքում զարգացած են չորրորդական (Q1-Q4) դելյուվիալ-պրոլյուվիալ, էյուվիալ գոյացումները՝ ներկայացված կավավազային և խոշորաբեկորային գրունտներով, որոնք ծածկում են հրաբխային ապարները՝ ներկայացված պլիոցենյան հասակի (bN2) անդեզիտա-բազալտներով, դոլերիտային բազալտներով և խարամներով:

Սեյսմիկ բնութագիր և տեկտոնիկա

Տարածքի սեյսմիկ վտանգի հաշվարկի համար հիմք է ընդունվել «ՀՀՇՆ 20.04 երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն նախագծման նորմեր» նորմատիվային փաստաթղթում ներկայացված սեյսմիկ գոտեվորման քարտեզը, ըստ որի ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է երկրորդ սեյսմիկ գոտու մեջ: Այդ գոտուն համապատասխանում է 0.3g հորիզոնական արագացման արժեքը:

Ինչպես հայտնի է, տարածքների սեյսմիկ վտանգի վրա զգալի ազդեցություն են թողնում տեղի գրունտային պայմանները: Գրունտային պայմաններից կախված նրանց տատանումների ինտենսիվության փոփոխությունը որոշվում է հիմնականում շերտերի հզորությամբ, նրանց ֆիզիկամեխանիկական և առաձգական հատկություններով, ինչպես նաև գրունտային ջրերի մակարդակով:

Հիդրոերկրաբանական և լեռնաերկրաբանական պայմանները

Մորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Քանաքեռի հրաբխային սարահարթի վրա, որն ունի բլրոտ ռելիեֆ: Միաժամանակ ուսումնասիրվող տարածքը հանդիսանում է Գեղամա լեռնաշղթայի հարավ-արևմտյան նախալեռնային մասը, և տեղակայված է ջրառատ Հրազդան գետի կիրճի ձախափնյա մասում:

Գրունտային ջրերը տարածքի սահմաններում տարածվում են 10-20մ և ավելի խորությունում, և միայն ոչ մեծ տեղամասում, որը տեղակայված է Մհուբ գյուղից հյուսիս-արևելք և հարում է Եղունարխ հարթավայրին, գրունտային ջրերը գտնվում են 2-5մ խորությունում:

Անմիջապես տարածքում կատարված աշխատանքների ընթացքում, մինչև 3 մ հորատումների արդյունքում ջրեր չեն հայտնաբերվել:

3.3. Գլխայական պայմանները

Աբովյան քաղաքի տեղանքին բնորոշ է ցամաքային, չոր, շոգ ամառով, սակավ ձյունառատ, սակայն երկար աշնանային օրերով օժտված կլիմա:

Օդի բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը -34°C , իսկ առավելագույնը՝ $+38^{\circ}\text{C}$, օդի միջին տարեկան ջերմաստիճանը՝ $+15^{\circ}\text{C}$, տարվա ամենացուրտ ամսվա՝ հունվարի միջին ջերմաստիճանը՝ -5°C , տարվա ամենատաք ամսվա՝ օգոստոսի միջին ջերմաստիճանը՝ $+29.9^{\circ}\text{C}$: Տեղանքի օդի ջերմաստիճանի և խանավության վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունները բերված են Աղյուսակ 3 և 4-ում համապատասխանաբար:

Մթնոլորտային տեղումների տարեկան քանակը կազմում է 466 մմ: Չյան ծածկույթի միջին հաստությունը հասնում է 15 սմ: Հողի սառցակալման առավելագույն խորությունը հասնում է 61 սմ: Քամիները հիմնականում հյուսիս-արևելյան են՝ միջինը 2.3 մ/վ արագությամբ:

Աղյուսակ 3.1. Նախատեսվող գործունեության տեղանքում օդի ջերմաստիճանը

Բնութագրեր	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Տարի
միջին ամսական	-5,1	-3,2	2,4	9,3	14,3	18,6	22,7	22,7	18,5	11,7	4,8	-1,9	9,6
միջին առավելագույն	-0,3	1,8	7,3	14,9	20,4	25,2	29,8	29,9	25,4	17,7	9,9	2,6	15,4
միջին նվազագույն	-9,3	-7,6	-1,9	4,5	8,9	12,7	16,9	17,0	12,8	6,6	0,6	-5,1	4,7
բացարձակ առավելագույն	13	16	21	29	30	37	38	38	35	30	22	17	38
բացարձակ նվազագույն	-33	-25	-21	-13	-3	0	5	6	0	-7	-19	-25	-33

Աղյուսակ 3.2. Օդի խոնավություն

Բնութագրեր	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Տարի
Հարաբերական խոնավություն (%)	73	69	63	60	60	54	50	48	49	59	70	74	61

3.4. Օդային ավազան

Աբովյան քաղաքի օդային ավազանի աղտոտվածությունը ձևավորվում է ավտոտրանսպորտային միջոցների, բնակչության կենսագործունեության և սակավաթիվ արդյունաբերական ձեռնարկությունների ազդեցության արդյունքում:

Մթնոլորտային օդի ֆոնային աղտոտվածությունը հանրապետության տարածքում վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ («Հայէկոմոնիթորինգ») կողմից: Սակայն, Աբովյան քաղաքում չկան էկոմոնիթորինգի դիտակետեր և բնակավայրի օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշները որոշվում են հաշվարկային եղանակով՝ ըստ բնակչության թվաքանակի:

Համաձայն «Հայէկոմոնիտորինգ»-ի հաշվարկային տվյալների, Աբովյան քաղաքի օդային ավազանում ֆոնային աղտոտվածությունը 3 դիտարկվող նյութերի համար կազմել է՝

- ածխածնի օքսիդ՝ 0.8 մգ/մ³,
- ազոտի երկօքսիդ՝ 0.015 մգ/մ³,
- ծծմբային անհիդրիդ՝ 0.05 մգ/մ³,
- անօրգանական փոշի՝ 0.3 մգ/մ³:

3.5. Ջրային ռեսուրսները

Տարածաշրջանի հիմնական ջրային զարկերակը Հրազդան գետն է:

Հրազդանը հանրապետության խոշորագույն ու կարևորագույն գետերից է՝ Արաքսի ձախ վտակն է: Ունի 141 կմ երկարություն: Ավազանի մակերեսը 2650 կմ² է (առանց Սևանա լճի): Այն սկիզբ է առնում Սևանա լճից, հոսում հարավ-արևմտյան ընդհանուր ուղղությամբ, անցնում Գեղարքունիքի, Կոտայքի մարզերով, Երևան քաղաքով, Արարատի մարզով և թափվում Արաքս գետը: Վերին հոսանքում մոտ 20 կմ հոսում է դեպի արևմուտք՝ այդ ընթացքում առաջացնելով գալարներ, միջին հոսանքում անցնում է նեղ ու խոր (120-150 մ) կիրճով, ստորին հոսանքում ուղղվում է դեպի հարավ-արևելք, դուրս գալիս Արարատյան դաշտ, դառնում հանդարտահոս ու ծովի մակարդակից 820 մ բարձրության վրա լցվում Արաքս: Գետի ընդհանուր անկումը կազմում է 1100 մ: Խոշոր վտակներն են Մարմարիկը, Ծաղկաձորը, Դալարը, Արայի գետերը, Գետառը:

Սնումը հիմնականում ստորգետնյա (51%) և հալոցքային (37%) է, վարարումը՝ զարնանը, հորդացումները՝ ամռանն ու աշնանը:

Հրազդան գետի բազմամյա միջին տարեկան հոսքի բնութագրիչները բերված են ստորև Աղյուսակ 3.3-ում:

Աղյուսակ 3.3. Հրագրան գետի բազմամյա միջին տարեկան հոսքի բնութագրիչները

Գետը	Ծախսը, մ ³ /վ	Տարեկան հոսքը, մլն.մ ³	Հոսքի մոդուլը, լ/վ կմ ²	Հոսքի շերտի բարձրությունը, մ	Հոսքի գործակիցը
Հրագրան	22.6	714	9.78	308	0.57

Հայաստանի Հանրապետության մակերևութային ջրերի մոնիթորինգը իրականացվում է «Հայէկոմոնիթորինգ»-ի կողմից:

2020 թվականի 1-2 եռամսյակներում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է հանրապետության 36 գետի, Ախուրյանի, Երևանյան լճի, Կեչուտի ջրամբարների, Արփա-Սևան թունելի և Սևանա լճի դիտակետերում: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ): Ջրի որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման: Մակերևութային ջրերի որոշ փորձանմուշներում որոշվել են նաև օրգանական միացությունների պարունակությունները:

Ըստ այդմ Հրագրան գետի ջրի որակը Քաղսիից, Արգելից և Արգնի ՀԵԿ-ից ներքև գնահատվում է բավարար /3-րդ դաս/, միայն վանադիումի պարունակությունը համապատասխանում է 5-րդ դասին:

3.6. Հողերի բնութագիրը

Նախատեսվող գործունեության տարածքին հիմնականում բնորոշ են բաց շագանակագույն խճաքարային տեղ-տեղ ցեմենտացած հողային տիպեր: Առանձին տեղամասերում հողերը ներկայացված են նաև դարչնագույն անտառային հողերի կրազերծված ենթատիպով:

Տեղանքում հողի էրոզացվածության աստիճանը՝ 25-45%:

Անմիջապես ներկայացվող տարածքում բաց հողային մակերես կամ բուսաշերտ պարունակող մասեր չկան:

3.7. Կենսաբազմազանություն¹

Արովյան քաղաքի և դրա մերձավոր տարածքների կենսաբազմազանությունը ձևավորվել է ինչպես սեփական աշխարհագրական դիրքի, բնակլիմայական, ռելիեֆային և լանդշաֆտային պայմանների, այնպես էլ մերձավոր տարածքների

¹ Աղբյուր՝ Արովյան քաղաքի գլխավոր հատակագիծ

Ֆլորիստական շրջանների բուսական և կենդանական աշխարհների ազդեցության ներքո:

Համաձայն Ա. Մագակյանի հետազոտությունների, Աբովյան քաղաքը գտնվում է Գեղամա բուսաբանաաշխարհագրական ֆլորիստական շրջանում:

Բուսական աշխարհը սերտ կապված է բնակլիմայական, մորֆոլոգիական, աշխարհագրական և այլ պայմանների հետ, որոնք հստակեցնում են և կանոնավոր կերպով տարանջատում տարբեր տիպի ֆլորաների սահմանները: Համաձայն Ա. Դալի կենդանական աշխարհի տարածման սահմանները ավելի անորոշ են ու աղոտ, ավելի լայն և դժվար են սահմանազատվում շնորհիվ իրենց շարժունակության և ապրելաձևի առանձնահատկությունների (բնակալում, նստակյաց կամ չվող կենսակերպ, արտազոնալ բնակատեղերի առատություն):

Ինչպես բուսական, այնպես էլ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների հիմնական մասը բնորոշ է միջին բարձրության լեռնային, տաք, չափավոր չորային կլիմայով տափաստանային լանդշաֆտային զոնային:

3.7.1. Բուսական աշխարհ

Բուսական աշխարհը ներկայացված է Գեղամա և Երևանյան ֆլորիստական շրջանների միջև ընկած սահմանային, միջին բարձրության լեռնային տափաստանային զոնայի տարածքներին բնորոշ բուսականության տեսակներով, որոնցում գերակշռում են հատիկա և հատիկա- տարազգի ներկայացուցիչները: Համաձայն նախկինում կատարված հետազոտությունների, այստեղ՝ անդեզիտա-բազալտային և տուֆա-լավային մայր ապարների վրա տարածված տարավազված տիպիկ և սովորական սևահողերով տափաստանային տարածքներում կարելի է հանդիպել մոտ 150 բուսատեսակ: Դրանցից, որպես դոմինանտ կամ բնորոշ տեսակներ կարելի է նշել Իժալեզվազգիներից - OPHIOGLOSSUM YULCATUM (իժալեզու հասարակ), նոճազգիներից - JUNICPERUS EXCELSA (գիհի բազմապտուղի), հովանոցազգիներից - OPOAHAX PERSICUM (ճավշիր պարսկական), ցախակեռասազգիներից - SAMBUCUS TIGRANII (թանթրվենի Տիգրանի), ազգաթոփազգիներից - EMPERTRUM HERMAPHRODITUM (ակնաթուփ երկսեռ) Festuca sulkata (շյուղախոտ), Artemisia austriaca Jack. (բարձրավենյակ), Koeleria nitidula Vel. (կելերիա), Thymus-ի տեսակներ (ուրց), Aegilops cylindrical Host. (այծակն), Scabiosa virgata Grossh. (քոսքոսկ), Achilea micranta M.B. (հազարատերևուկ) և այլն:

Մարդու գործունեության զարգացմանը զուգընթաց (հողերի գյուղատնտեսական օգտագործում, անասունների արածացում, տնտեսական գործունեություն և այլն) որպես կանոն կրճատվում է լանդշաֆտային զոնայի տեսակների ինչպես կազմը, այդպես էլ քանակը՝ ընդհուպ մինչև որոշ տեսակների իսպառ վերացումը: Մասնագետների կարծիքով այսօր Հայաստանում պահպանության կարիք ունի ֆլորայի տեսակների մոտ 50 տոկոսը:

Նախատեսվող գործունեության տարածքը, ինչպես վերը նշվեց, հանդիսանում է արդյունաբերական գոտու մաս և այստեղ բնական բուսածածկ չկա:

3.7.2. Կենդանական աշխարհ

Աբովյան քաղաքի և դրա շրջակայքի համար դիտարկվում են միայն ողնաշարավոր կենդանիները, քանի որ Գլխավոր հատակագծով նախատեսված աշխատանքները էական ոչ մի ազդեցություն չեն ունենա անողնաշարավոր կենդանիների վրա:

Նկարագրվող տարածքում տարածված են միջին բարձրության (մոտ 1600 մ ծովի մակերևույթից բարձր) լեռնային տափաստաններին բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներ: Սակայն այստեղ հանդիպում են նաև արտազոնալ բնակավայրերին (կմախքային սարեր, քարաթափեր, ցանքեր, այգիներ, բնակավայրեր) բնորոշ տեսակներ: Համաձայն հրատարակված տվյալների, այս լանդշաֆտային զոնայում տարածված են 113 տեսակ ողնաշարավոր կենդանիներ (որոնցից 82-ը՝ հանդիպում են նաև արտազոնալ բնակատեղերում), այդ թվում՝ 28 (20) կաթնասուն, 67 (41)՝ թռչուն, 15 (8)՝ սողուն և 3 (3)՝ երկկենցաղ: Կաթնասունները առավել կերպով ներկայացված են կրծողներով, որոնց մի մասը վարում է ստորգետնյա կենսակերպ: Թռչունները ներկայացված են բաց տարածքներին բնորոշ տեսակներով: Սողունները և երկկենցաղները փոքրաքանակ են: Գարնան և աշնան սեզոններին այստեղ հանդիպում են բազմաթիվ չվանցող տեսակներ:

Տվյալ տարածքի դոմինանտ և բնորոշ տեսակներից կարելի է նշել Հայաստանում ամենուրեք տարածված *Crocidura* (սպիտակատամիկ), *Canis lupus* (գայլ), *Vulpes vulpes* L. (աղվես), *Cricetus auratus* Nat. (գերմանամուկ), *Mucrotus arvalis* Pall. (դաշտամուկ), *Perdix perdix* L. (կաքավ), *Grus grus* L. (կռունկ) և այլն:

Մարդու գործունեության հետ կապված բազմաթիվ պատճառներով (բուսականության վերացում, ոռոգում, ավտոճանապարհների և այլ գծային կառուցվածքների կառուցում, օգտակար հանածոների արդյունահանում և վերամշակում, որսագողություն և այլն) կենդանիների թիվը կրճատվել է և շարունակում է կրճատվել:

Նախատեսվող գործունեության տարածքը հանդիսանում է արդյունաբերական գոտու մաս և այստեղ կենդանական աշխարհի ներկայացվածություն չկա:

3.8. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Տարածաշրջանի էկոհամակարգի, դրա բաղադրիչների, բուսական ու կենդանական տեսակների պահպանությունը, բնականոն զարգացումը, վերարտադրությունն ու կայուն օգտագործումն ապահովելու նպատակով տարբեր ժամանակահատվածներում տարածաշրջանում կազմակերպվել են մի շարք բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ (ԲՀՊՏ): Սակայն, այդ ԲՀՊՏ-ները գտնվում են

նախատեսվող գործունեության տարածքից զգալի հեռավորության վրա, որտեղ դրանք չեն կարող կրել գործունեության ազդեցությունը: Այսպես մոտակա ԲՀՊՏ-ներն են՝

- «Էրեբունի» արգելոց՝ 15 կմ,
- «Խոսրովի անտառ» արգելոց՝ 19 կմ:

3.9. Սոցիալ տնտեսական իրավիճակը

Տվյալ գործունեության ազդակիր է համդիսանում ՀՀ Կոտայքի մարզի Աբովյան համայնքը:

Աբովյան համայնքը գտնվում է Երևանից դեպի հյուսիս՝ 16 կմ հեռավորության վրա, Հրազդան և Ազատ գետերի միջև՝ Կոտայքի ընդարձակ սարահարթում: Քաղաքի հյուսիս արևելյան մասում բարձրանում է Գեղամա լեռնաշղթան (Աժդահակ լ. 3598 մ.), հյուսիսում՝ Հատիսն (2528 մ.)ու Գուրթանասարը (2299 մ.), արևմուտքում ձգվում է Հրազդանի կիրճը, իսկ հարավում՝ Նորքի բարձրունքը:

Սոցիալական հիմնական ցուցանիշները 2019 թվականի դրությամբ.²

Մշտական բնակչության թվաքանակը՝ 59998.

Գրանցված ծնունդների քանակը՝ 595.

Տնային տնտեսությունների թիվը 13728.

Ընտանեկան նպաստ ստացող տնային տնտեսությունների քանակը՝ 1387.

Կենսաթոշակառուների թիվը՝ 8799.

Հաշմանդամություն ունեցող անձանց քանակը՝ 2922:

Հողային ֆոնդ.

Հողեր, ընդամենը (հա)՝ 1112.98

Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր (հա)՝ 90.70

Բնակավայրերի ընդհանուր տարածքը (հա)՝ 750.63:

4. ՆԱԽԱՏԵՄՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

4.1. Գործող արտադրական սխեման

«ԱՄ-ԷՍԿԱ» ՍՊԸ բանեցված թափոնների վերամշակման արտադրամասի տեխնոլոգիական գործընթացը հիմնված է պիրոլիզի եղանակի վրա: Որպես հումք կիրառվում են ՀՀ տարածքում առաջացող բանեցված անվադողերը:

² Աղբյուր՝ www.abovyan.am

Բանեցված անվադողերի վերամշակումը իրականացվում է չինական արտադրության LL-2200*6000*14 մակնիշի անվադողերի պիրոլիզի կայանքում:

Անվադողերի պիրոլիզի կայանի հիմնական մասերն են.

1. Պիրոլիզի հանգույցը:

Չինական պիրոլիզի հանգույցը բաղկացած է տաքացման ջեռոցներից, կառավարման վահանակից, անվադողերի/ռետինի մատուցման սնուցիչից, ցիկլոնից, կոնդենսատորից (խտարարից), միջանկյալ պահեստարանից (տարողությունից), դիզ.վառելիքի պահեստարանից, շարժիչներից և մեխանիզմներից, տեխնիկական ածխածնի փոխակրիչից:

2. Անվադողերի կտրատման հաստոցը:

3. Արտադրվող նավթամթերքի պահեստարանը:

Բանեցված անվադողերը բարձվում են հորիզոնական պտտվող ռեակտորի մեջ, որը տաքացվում է սեփական արտադրության վառելիքի միջոցով: Որոշակի ջերմաստիճանից սկսած անջատվում է ածխաջրածնային գազ, որն օգտագործվում է ռեակտորի հետագա տաքացման համար: Պիրոլիզի ռեակցիայի սկզբին անջատվում են նավթամթերքի գոլորշիներ: Անջատված նավթամթերքը ենթարկվում է կոնդենսացման և սառեցման, ապա ուղղվում է պահեստարան, իսկ անջատված գազն օգտագործվում է համակարգի ջերմաստիճանի պահպանման համար: Ռեակցիայի ավարտին ռեակտորը աստիճանաբար սառեցնում են: Պողպատյա լարերը և ածխածնի փոշին (տեխնիկական ածխածինը) հեռացվում են ռեակտորից, որից հետո այն բեռնաթափվում է և սկսվում է նոր փուլը:

Գործող արտադրամասի առավելագույն արտադրողականությունը կազմում է 5 տ/օր: Տարեկան փաստացի արտադրողականությունը տատանվում է 1000 – 1500 տ սահմաններում:

4.2. Տեխնոլոգիական սխեմայի նախատեսվող վերազինումը

Պիրոլիզը հնարավորություն է տալիս տրոհել անվադողերը մի քանի բաղադրիչների, որոնցից յուրաքանչյուրը կարելի է օգտագործել որոշակի նպատակներով: Պիրոլիզի եղանակով անվադողերի վերամշակումը լայնորեն կիրառվում է եվրոպական երկրներում, քանի որ բացի գուտ էկոլոգիապես համեմատաբար անվտանգ օգտահանմանը, այն նաև հնարավորություն է տալիս ստանալ բավականին բարձր շահույթ:

Այս ասպարեզը հանդիսանում է արագ զարգացող և ներկայում ներդրվում են առավել կատարելագործված միջոցներ:

Ընկերությունը նույնպես նախատեսում կատարելագործել տեխնոլոգիական գործընթացները, էներգամատակարարման համար օգտագործել այլընտրանքային աղբյուրներ:

Վերազինման ժամանակ նախատեսված են հետևյալ փոփոխությունները.

- Նորոգվելու է կտրատման հաստոցը, որի արդյունքում կկրճատվի փոշու /պինդ մասնիների/ առաջացումը,
- Օդի ճնշակները /կոմպրեսոր/ կհամալրվեն հսկիչ-կարգավորիչ սարքերով, որը թույլ կտա ճշգրիտ կերպով կարգավորել օդի ծավալները
- Պիրոլիզային գազի հանգույցը կհամալրվի գազի կուտակիչներով, որը թույլ կտա պահեստավորել գազ և այն օգտագործել թափոնների նախնական տաքացման համար, բացառելով փայտի կամ հեղուկ վառելիքի օգտագործումը,
- Ռեակտորը կհամալրվի հսկիչ-կարգավորիչ սարքերով, որը թույլ կտա կայուն պահել ռեակտորի ջերմաստիճանը
- Էներգասնուցման ինքնավարության և անխափանության համար նախատեսվում է տեղադրել արևային ֆոտովոլտաիկ համալիրներ, ընդհանուր 46 կվտ դրվածքային հզորությամբ
- Մշտական գործող մոնիթորինգի համակարգի ներդրում, որը համալրված կլինի ավտոմատ անալիզատորներով և կմիացվի որևէ ինտերնետային կայքի՝ ապահովելու համար հանրային վերահսկողություն:

Վերազինված հոսքագիծը բաղկացած կլինի հետևյալ հանգույցներից.

- բանեցված ավտոդողերի նախապատրաստման և մանրեցման հանգույց
- պիրոլիզի և դրա ընթացքում առաջացած գազերի բաժանմունք
- պիրոլիտիկ գազերի սեղմման և կուտակման հանգույց
- օդի կոմպրեսիայի հանգույց
- պիրոլիտիկ վառելանյութի պահեստավորման և բացթողման բաժանմունք
- ավելցուկ պիրոլիզային գազերի այրման հանգույց

Բացի դրանից արտադրությունը ունի պիրոլիտիկ ածխածնի մանրեցման, և գրանուլացման, և պարկավորման բաժին, որտեղ պիրոլիզից առաջացած ածխից արտադրվում է ապրանքային ածխավառելանյութ:

Արտադրության հզորությունը՝ ըստ պիրոլիզի ռեակտորի բեռնավորման կկազմի՝ 1650 տոննա տարեկան:

Աշխատային ժամերի քանակը՝ 7920 ժամ/տարի:

4.3. Հումք

Հիմնական հումքատեսակը՝ տարբեր կորդերով բանեցված դողածածկաններն են, որոնք համաձայն ՀՀ բնապահպանության /շրջակա միջավայրի/ նախարարի 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ի №430-Ն հրամանի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» հավելվածի համապատասխանում են.

- «Բանեցված գործվածքի կորդով դոդաձածկաններ», դասիչ՝ 5750020313004,
- «Բեռնատարների մետաղական կորդով դոդաձածկաններ», դասիչ՝ 5750020413004:

Բացի բանեցված դոդաձածկանների, կայանքում կարող են վերամշակվել նաև տարբեր օրգանական նյութեր, բացառությամբ հալոգեն պարունակող /պոլիվինիլքլորիդ և այլ/, մասնավորապես օգտագործված մեքենայական յուղեր և դրանց ֆիլտրները:

Հումքի ընդհանուր առավելագույն քանակը կարող է լինել՝ 1650 տոննա տարեկան:

4.4. Արտադրանք

Բանեցված դոդաձածկանների և այլ թափոնների վերամշակման արդյունքում ստացվում են հետևյալ արտադրատեսակները.

- ❖ պիրոլիզային հեղուկ վառելանյութ (40-50%),
- ❖ պիրոլիզային գազ (37 -42%),
- ❖ տեխնիկական ածխածին (8 - 12%):

Արտադրատեսակների համամասնությունը մեծապես կախված է թափոնների կազմից և ստույգ թվերով կներկայացվի ՇՄԱԳ հաշվետվությունում հիմնական փորձաքննական փուլում:

4.5. Տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ

Բանեցված դոդաձածկանները և այլ օրգանական թափոնները կարող են տեղափոխվել ինչպես պատվիրատուների, այնպես էլ «ԱՄ-ԷՄԿԱ» ՍՊԸ տրանսպորտային միջոցներով: Դրանք պահեստավորվում են ընկերության տարածքի պահեստային մասում /տես կցված հատակագիծը/:

Բանեցված ավտոդողերը պահեստային հարթակից, բարձիչի օգնությամբ, տեղափոխվում են դեպի խոշորաչափ ավտոդողերի կտրտման մեքենա, որտեղ կիսավտոմատացված եղանակով կտրատվում են 20-30 կգ քաշով և 30-50 սմ չափսով կտորների և տեղափոխվում են պիրոլիզի ռեակտորի մոտ:

Այստեղ են տեղափոխվում նաև օգտագործված պոլիմերային պարկերը և այլ օրգանական թափոններ:

Մանրացված անվադողերը և այլ թափոնները՝ մոտավորապես 4800-5000 կգ ընդհանուր զանգվածով, ավտոբեռնիչի օգնությամբ բեռնվում են պիրոլիզի ռեակտոր (դիրք 1R): Նշված զանգվածի մեջ մոտավորապես 3500-4000 կգ կազմում են օգտագործված ավտոդողերը, իսկ 500-1000 կգ այլ թափոնները: Այստեղ նաև տրվում է մինչև 700 լ քանակությամբ նախորդ պրոցեսներից առաջացած պիրոլիզային վառելիքի մնացորդները, որից հետո բեռնման փականակը փակվում է և սկսվում

ռեակտորի տաքացումը, ինչը կատարվում է ծխագազերի միջոցով, որոնք առաջանում են 1.1.R այրման խցիկում:

Այրման խցիկում տեղադրված է 5 այրոց, որոնցից երկուսը աշխատում են պիրոլիտիկ գազի, 2 պիրոլիտիկ հեղուկ վառելիքի, իսկ մեկը ինչպես հեղուկ այնպես էլ գազային վառելիքի վրա: Պիրոլիզային վառելիքը այրոցներին տրվում է 13.V ինքնահոս տարողությունից: Այրման խցիկը պատված է հրակայուն աղյուսից պաշտպանիչ շերտով:

Այրոցների խառնիչային մաս տրվում է սեղմված օդ կոմպրեսորներից, որը ապահովում է համասեռ այրվող օդ-վառելիք խարնուրդի ստեղծումը:

Ռեակտորը իրենից ներկայացնում է մետաղյա պատյան, որի մեջ տեղադրված է պտտվող թմբուկ: Թմբուկը իր հերթին հենվում է 4 գլանակների վրա: Թմբուկը շարժման է բերվում էլեկտրական շարժիչի շնորհիվ: Պտույտները թմբուկին փոխանցվում են ռեդուկտորի միջոցով:

Այրումից առաջացած ծխագազերը հեռացվում են ռեակտորից 11.P ծխաքաշի օգնությամբ, ապա ծխագազերի 12.C խողովակով 18 մետր բարձրության վրա արտանետվում են մթնոլորտ:

Բանեցված ավտոդողերի և պոլիմերների քայքայումը (деструктуризация) կատարվում է պիրոլիտիկ եղանակով 380-420 °C ջերմաստիճանում՝ առանց թթվածնի առկայության:

Պիրոլիզի արդյունքում առաջանում են ածխածին և օրգանական տարբեր միացություններ (հիմնականում ոչ ճյուղավորված ածխաջրածիններ) ինչպես նաև ջրածին:

Ռեակտորից գազագոլորշային խառնուրդը իր ավելցուկ ճնշման շնորհիվ տրվում է դիրք 3.V սեպարատոր, որտեղ անջատվում է իր մեջ պարունակող պինդ մասնիկներից և ծանրաեռ օրգանական միացություններից և ապա տրվում դիրք 4.E սառնարան-կոնդենսատոր: Ռեակտորի տեխնոլոգիական ռեժիմների վերահսկման և կարգավորման նպատակով սեպարատորի գլխային մասում տեղադրված են չափիչ-ստուգիչ սարքեր, տեղային մանոմետր և ջերմաչափ: Բացի դրանից ջերմաստիճանը հսկվում է նաև թերմոզոդի միջոցով, որից ցուցումները փոխանցվում են կենտրոնական վահանակի վրա տեղադրված թվային սարքին:

Սառնարան-կոնդենսատորը իրենից ներկայացնում է բաց տարողություն 6000×3000×1700 մմ չափսերով, որի մեջ տեղադրված է խողովակակարգ: Պիրոլիզի արդյունքում ստացված գազ-գոլորշի ֆազան հոսելով խողովակակարգի միջով հովանում է, ապա մասամբ կոնդենսանում, որից հետո ներհոսում դիրք 5.V տարողություն, որը կատարում է նաև սեպարատորի դեր:

Սառնարան-կոնդենսատորը սառեցվում է շրջանառու ջրով, որը շրջանառում է հետևյալ սխեմայով. 14V Շրջանառու ջրի տարողություն – 15. P պոմպ – 4.E կոնդենսատոր – 12 P պոմպ. Շրջանառու ջրի գոլորշիացումից առաջացած կորուստները լրացվում են թարմ ջրով ընդհանուր ջրամատակարարման ցանցից:

Դիրք 5.V տարողությունում հեղուկ ֆրակցիան իրենից ներկայացնում է սինթետիկ վառելանյութ, որը որպես պատրաստի արտադրանք, 6.P կենտրոնախույզ պոմպի միջոցով մղվում է 22_{1,2,3}.T և 23.T պատրաստի արտադրանքի տարողություններ:

Գազային ֆազան իր մնացորդային ճնշման շնորհիվ տրվում է լվացման և հովացման 7,8,9,10.V ապարատներ, որոնք որոշակի մակարդակով լցված են ջրով: Գազ-գոլորշային խառնուրդը մոտ 30-80°C ջերմաստիճանով, բարբոտաժային խողովակի միջոցով տրվում են հերթականությամբ՝ առաջին ապա երկրորդ ապարատներ, այստեղ լվացվում և էլ ավելի հովացվում են: Նշված ապարատները նաև տանում են հիդրոփականի և կրակարգելիչի դեր՝ այսինքն արգելափակում են թթվածնի ներթափանցումը դեպի պիրոլիզի տեխնոլոգիական համակարգ, իսկ կրակի սկզբնաղբյուրի դեպքում արգելափակում է նաև բոցի ներթափանցումը:

8.V և 10.V ապարատներից պիրոլիզային գազը 14.P կոմպրեսորի միջոցով տրվում է.

- մի մասը դիրք 15. V գազի գազամբար,

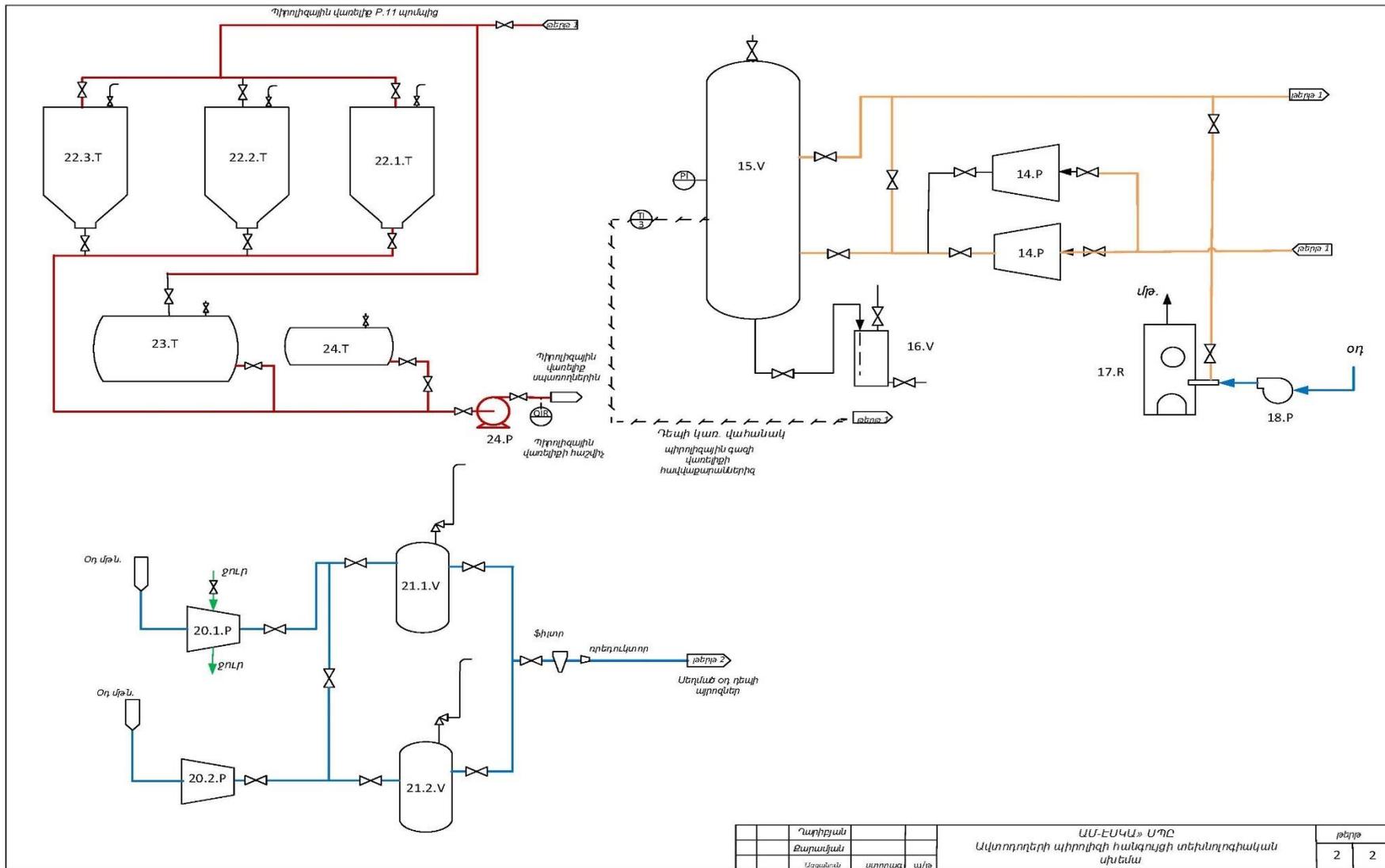
- մյուս մասը, ըստ պահանջարկի տրվում է պիրոլիզի ռեակտորի գազային այրոցներ:

Պիրոլիզի գործընթացի ավարտվելը պայմանավորված է անջատվող գազագոլորշային ֆրակցիայի կրճատմամբ: Գործընթացի ավարտից մոտ 30 րոպե առաջ վառելիքի մուտքը դեպի այրոցներ փակվում է և սկսվում է ռեակտորի հովացման փուլը: Բացվում են ռեակտորի փականակները և շարունակում հովացումը մինչև սեպարատորի վրա տեղադրված ջերմաչափերի ցուցումները կհասնեն 50 °C: Որից հետո ռեակտորում կուտակված տեխնիկական ածխածնի զանգվածը՝ 2.K շնեկային փոխակրիչի միջոցով բեռնաթափվում է պարկերի մեջ, ապա ուղարկվում գրանուլացման և փաթեթավորման տեխնիկական ածխածնի գրանուլացման տեղամաս:

Տեխնոլոգիական գործընթացներում՝ հովացման, լվացման և ջրի մակարդակ ստեղծելու համար օգտագործվում է ջուր Վեոլիա ջուր ՓԲԸ ջրատարից:

Մետաղյա ամրալարը ռեակտորից բեռնաթափվում է հատուկ մեխանիզմի և կռունկի օգնությամբ, ապա տեղափոխվում միջանկյալ պահեստավորման, հետագա մետաղամշակող կազմակերպություններին առաքման համար:

Տեխնոլոգիական սխեմաները սույն բաժնի նկարագրության մեջ բերված համարակալումով ներկայացված են նկար 1 և նկար 2-ում:

Նկար 2. Տեխնոլոգիական սխեմա, մաս 2

4.6. Օգտագործվող նյութեր և բնառեսուրսներ

Արտադրանքը տեղափոխելու համար օգտագործվում են պոլիէթիլենային պարկեր և պլաստիկ տարաներ:

Բնառեսուրսներից օգտագործվում են.

- Ջուր քաղաքային ցանցից՝ խմելու և կենցաղային կարիքների, ինչպես նաև սարքավորումների հովացման և այլ տեխնիկական նպատակների համար՝ 3 – 5 մ³/օր /ստույթ քանակները կներկայացվեն ՇՄԱԳ հաշվետվությունում/,
- Էլեկտրական էներգիա, 380/ 220 V, 50 Hz, քաղաքային էլցանցից:

4.7. Արտանետումներ և արտահոսքեր

Անմիջապես պիրոլիզի պրոցեսում արտանետումներ չեն առաջանում, պիրոլիզի արդյունքում առաջացող պիրոլիզային գազը հավաքվում է հատուկ տարողությունների մեջ:

Արտանետումները առաջանում են անվադողերի մամրացման և կտրատման, ինչպես նաև պիրոլիզային գազի այրման ընթացքում: Արտանետվող նյութերն են.

- Ազոտի երկօքսիդ (NO₂),
- Ածխածնի օքսիդ (CO),
- Ածխաջրածիններ սահմանային /ալկաններ/,
- Պինդ մասնիկներ (ՊՄ):

Արտանետումների քանակները կհաշվարկվեն և կներկայացվեն ՇՄԱԳ հաշվետվության կազմում:

Կայանքի աշխատանքի արդյունքում արտադրական կեղտաջրեր չեն առաջանում, քանի որ ջուրը օգտագործվում է միայն հովացման համար՝ որի արդյունքում նյութերի հետ շփում տեղի չի ունենում:

4.8. Արտադրական թափոններ

Անվադողերի մեխանիկական մանրացման և կտրատման հազույցում առաջանում են մետաղալարեր /ամրալարեր/: Պիրոլիզի պրոցեսի ավարտից հետո ռեակտորում նույնպես մնում են մետաղալարեր, որոնք դատարկվում և խառնվում են մանրացման հանգույցի մետաղալարերի հետ:

Համաձայն ՀՀ բնապահպանության /շրջակա միջավայրի/ նախարարի 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ի N°430-Ն հրամանի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» հավելվածի մետաղալարերի թափոնները

համապատասխանում են «Չտեսակավորված պողպատ պարունակող թափոններ (այդ թվում՝ պողպատի փոշի)» տեսակին, դասիչ 3512011101004:

Մետաղալարերի թափոնների առավելագույն քանակը կարող է կազմել՝ 15 – 17 տ/տարի:

Մետաղալարերի թափոնները հավաքվում են պահեստային հարթակի անկյունային մասում և վաճառվում են համապատասխան լիցենզիա ունեցող կազմակերպություններին:

5. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Ներկայացվող գործունեության բնապահպանական ռիսկերը հիմնականում պայմանավորված են հետևյալ գործընթացներով.

- Թափոնների տեղափոխում, պահեստավորում, բեռնում
- Անվադողերի մեխանիկական մանրացում և կտրատում
- Պիրոլիզ
- Պիրոլիտիկ գազի պահեստավորում
- Պիրոլիտիկ գազի այրում
- Հեղուկ վառելանյութի տարավորում,
- Ածխի մշակում:

Նշված ռիսկերը նվազեցնելու համար ՇՄԱԳ հաշվետվությունում կներկայավեն բնապահպանական կառավարման պլան և մոնիթորինգի ծրագիր:

Հաշվի առնելով, որ այս փուլում նախագծային փաստաթղթերը դեռ պատրաստ չեն, ստորև ներկայացվում ընդհանուր բնույթի բնապահպանական և սոցիալական միջոցառումների ծրագիր:

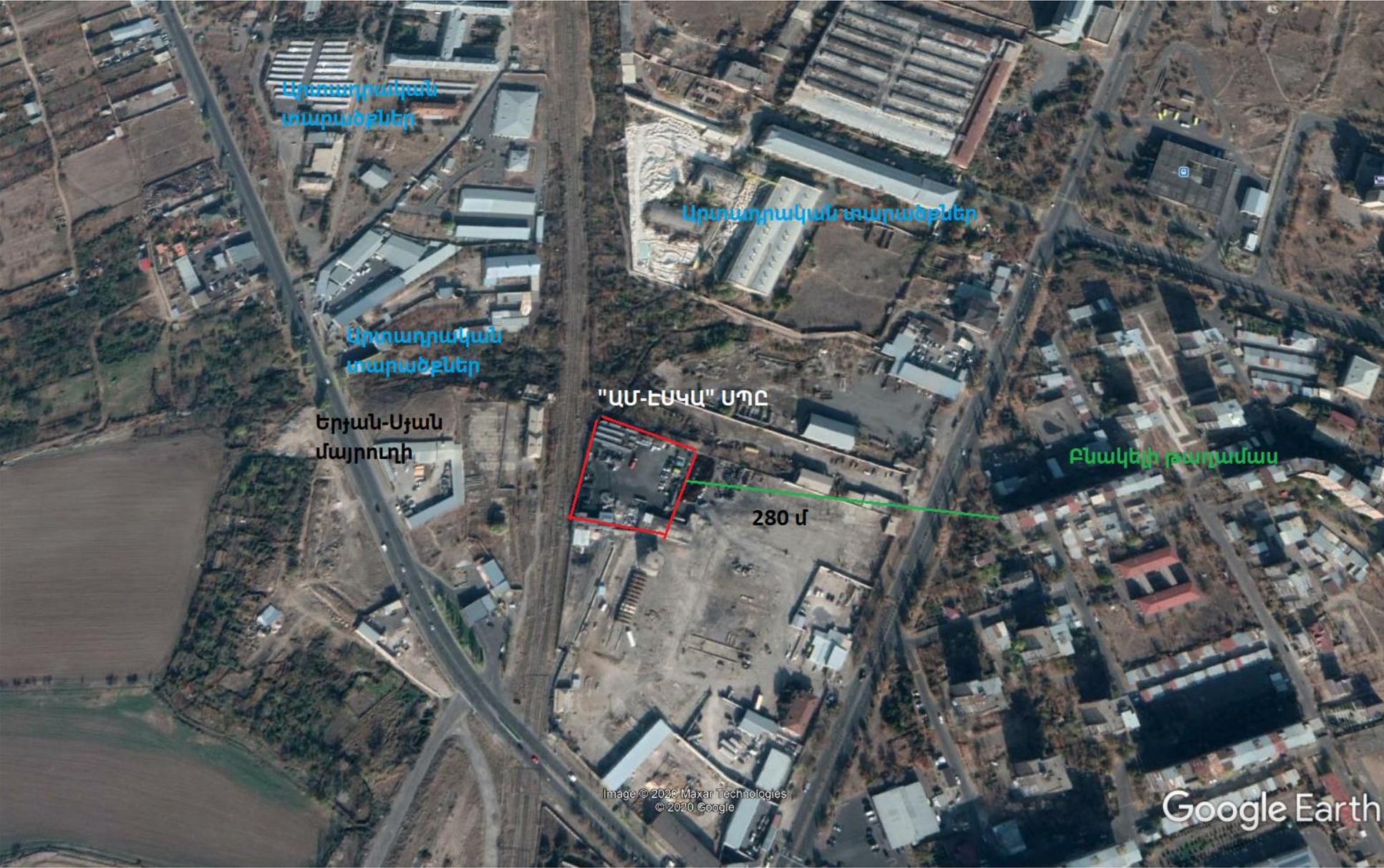
Աղյուսակ 5.1. Բնապահպանական և սոցիալական միջոցառումների համառոտ ծրագիր

<i>№</i>	<i>Արտադրական գործընթացը</i>	<i>Բնապահպանական կամ սոցիալական միջոցառում</i>	<i>Մոնիթորինգի եղանակ</i>
1	Թափոնների ընդունում	ա/ Թափոնները տեղափոխել հատուկ կահավորված տրանսպորտային միջոցներով բ/ Բանեցված դողածածկանները և այլ թափոնները պահեստավորել առանձին հարթակներում	Արտաքին զննում Արտաքին զննում

№	Արտադրական գործընթացը	Բնապահպանական կամ սոցիալական միջոցառում	Մոնիթորինգի եղանակ
2	Պիրոլիզ	ա/ Պիրոլիզի ռեակտորի կառավարումը իրականացնել ավտոմատ չափիչ հսկիչ սարքերով բ/ Ջերմաստիճանի ավտոմատ կարգավորում	Հսկիչ չափիչ սարքերի գրանցումների վերլուծություն
3	Պիրոլիզային գազի այրում	Այրման համար մղվող օդի և պիրոլիզային գազի համամասնությունների կառավարում	Տարածքում և մոտակա բնակելի թաղամասում օդի աղտոտվածության պարբերական ³ չափում, այդ թվում՝ NO ₂ , CO, ալկաններ, ՊՄ
4	Սարքավորումների հովացում	Հովացումը իրականացնել փակ շրջանառու համակարգով, բացառելու համար ջրի աղտոտումը նյութերի հետ չփման արդյունքում	Արտաքին զննում
5	Պիրոլիզային գազի պահեստավորում	Տարողությունները կահավորել ճնժման և ջերմաստիճանի չափիչ սարքերով	Չափիչ սարքերի գրանցումների վերլուծություն
6	Աշխատանքի անվտանգություն	ա/ մշակել և ԱԻՆ մարմինների հետ համաձայնեցնել «Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածության» պլանը բ/ Սպասարկող անձնակազմի համար կազմակերպել բանեցրած անվադողերի պիրոլիզի կայանքի անվտանգ շահագործմանն ուղղված ուսուցողական դասընթացներ: գ/ Ապահովել պիրոլիզի կայանքը սպասարկող անձնակազմին անհրաժեշտ անհատական պաշտպանության միջոցներով: դ/ Հագեցնել պիրոլիզի կայանքը անվտանգության նշաններով և ցուցադրական վահանակներով: ե/ Ապահովել բանեցրած անվադողերի վերամշակման տեղամասը՝ առաջնային հրդեհաշիջման միջոցներով և այլ հակահրդեհային հանդերձանքով: զ/ կազմակերպել կայանքի տարածքում անձնակազմի	«Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածության» պլանի առկայություն Դասընթացների մատյանների առկայություն Միջոցների առկայություն Նշանների առկայություն Միջոցների առկայություն Բուժկետի առկայություն

³ Չափումների մեթոդիկան և պարբերականությունը կներկայացվեն ՇՄԱԳ հաշվետվությունում

№	Արտադրական գործընթացը	Բնապահպանական կամ սոցիալական միջոցառում	Մոնիթորինգի եղանակ
		առաջին օգնության և բուժսպասարկման կետ	
	Սոցիալական պարտավորություններ	ա/ հնարավորությունների սահմաններում Աբովյանի քաղաքապետարանի հետ համաձայնեցված մասնակցել համայնքի սոցիալական ծրագրերին բ/ Ծանուցել մոտակա շենքերի բնակիչներին բոլոր վթարային իրավիճակների մասին լրատվամիջոցների և համայնքապետարանի միջոցով	Արձանագրություն Լրատվամիջոցների առկայություն

Արտադրական տարածքներ

Արտադրական տարածքներ

Արտադրական տարածքներ

Երյան-Սյան մայրուղի

"ԱՄ-ԷՍԿԱ" ՍՊԸ

Բնակելի թաղամաս

280 մ

Image © 2020 Maxar Technologies
© 2020 Google

Google Earth